

בכל ישראל, משא"כ רבינו גרשום שלא נתפשטה גזרתו בכל ישראל שיהי' כחו אלים להפקיע קידושין. וכן מהר"א מזרחי בתשובה סימן י"ד החליט דאין כח ביד רבינו גרשום להפקיע קידושין, כל זה נאמר אם החרים רבינו גרשום בפירוש על זה אף גם דלא החרים רבינו גרשום בפירוש על זה רק החרים סתם שלא לגרש בעל כרחו, ומזו אתה בא לדון דיהי' כוונת המתחבל בזה לבטל תקנתו שיהי' קידושיו בטלין כדי שזממו לא תפק, ודבר זה בודאי לא אמרינן דלא תהא תקנת רבינו גרשום אלימא מתקנת רבן גמליאל הזקן דתיקן מבלי לבטל הגט שלא בפני השליח, ובכל זאת קי"ל כרבי דבטלו מבוטל דבאיסורא לא אמרינן כח ב"ד יפה להפקיע קידושין כדאמרינן בגמרא דגיטין דף ל"ג, אף שר"ג וסייעתו הוו מיושבי לשכת הגזית וב"ד הגדול שבירושלים, מכ"ש דאין כח ר"ג אלים בסתמא להפקיע קידושין כדי שלא לבטל תקנתו, ואין זו צריך לפנינו.

ובמו כן להך שנויא של התוס' בנדרים והרשב"א דעקרו חכמים להך איסורא ויש כח ביד חכמים לבטל איסור תורה, והיינו דאזלו לשיטתן ביבמות דף י"א דכתבו בדבר הדומה לשל תורה יש כח בידם לבטל של תורה אפילו בקום עשה, ודאי דאין כח ביד חרם דרבינו גרשום לבטל איסור של תורה, ורוב המפרשים הסכימו דאפילו במקום שיש ביטול מצות עשה כגון ביבמה אף דאפשר בחליצה, ולדעת גדולי פוסקים מצות חליצה קודמת או בקיום פריה ורביה לא חל חרם דרבינו גרשום דלא גזר בזה ואיך יגזור לבטל לא תעשה ואיסור זונה לכהן וטומאה דכתיב בספק סוטה כעריות, ויפה עשה תשובת בנימין זאב שהחליט דלא בא ר"ג לבטל איסור תורה, ואף אם יש כח בידו לא מצינו שהכניס עצמו בזה כמ"ש דאפילו במקום מצוה כשב ואל תעשה לא גזר.

ואף גם לדעת התוס' ביבמות דף כ"ד והרא"ש ורבינו ירוחם דרוב נשים משקרות לכך לא אמרינן דשויה לנפשה חתיכה דאיסורא, ולכך התירו חז"ל, פשיטא דאין לנו לומר רוב אנשים משקרים ולדמות נשים הפרוצות לאנשים, ואין לנו לבדות רוב מלבנו, כי חז"ל בעלי משנה וגמרא הם היו בקיאים ומדת חכמים כך הי' לשער ברוב דאיתנהו וליתנהו קמן, אבל אנחנו לא נדע לשער ומי מדד לידע דעת רוב אנשים, ופשיטא דנשתקע הדבר ולא נאמר.

ולא נשאר לנו פתחון פה זולת לפי דעת הר"ר יצחק דורא בתוספות שלו דכתב בקידושין גבי דביתהו דר"ח, דלכך לא מצי שויה לנפשה חתיכה דאיסורא כיון דאגידת ב"י ומשעבדא לבעל לא מהימנא עכ"ל, וכוונתו דהמלוה האומר שטר אמנה הוא זה דאינו נאמן במקום שחב

לאחרים אף דצועק גזלה הוא בידי, מ"מ אינו עובר כלום דמה לו למעבד הרי הוא אנוס במצות ב"ד. וכן הדבר פה כיון דמשעבדי' לי' לאו כל כמיניה לאוסרה והוי כאמרה קונם תשמיש עליך דלא אמרה כלום, זהו ברור כוונתו. וכן משמע במרדכי פ' האומר בתשובת ר' שמשון עיי"ש, ולזה נטה ג"כ הר"ן דשאל דכיון דלמשנה ראשונה נאמנת לאסרה על בעלה איך הפקיעו חז"ל האיסור בתקנתם ואיסור שבה להיכן הלך, ותירץ דמדין אין אשה נאמנת להפקיע עצמה מיד בעלה, וקשה הא מדין מצי שויה לנפשה חתיכה דאיסורא כאומרת קדשתני דהוי איסור תורה. ודוחק לומר דס"ל כתירוצ' הנ"ל דחכמים עקרהו לשל תורה, רק קושייתו הוא הא בקום ועשה אין כח ביד חכמים לבטל, וא"כ אאשה לא קשה דבאשה הוי שב ואל תעשה דאשה קרקע עולם היא כידוע גבי יהרוג ואל יעבור משא"כ גבי איש. אך זה דוחק דשאני ענין יהרוג ואל יעבור דבעינן מעשה גמור דומיא דרוצח, אבל כאן כיון דמקרי מעשה לענין מלקות וזונה הנבעלת לכהן היא לוקה, א"כ ש"מ דק"ו מעשה וכיון דקריי מעשה אין כח ביד חכמים לעוקרו לדעת הר"ן. וכה"ג אמרינן בפרק המניח דף ל"ב ע"א המזיק אשתו בתשמיש המטה דאשתו לא קעבדה מעשה, ופריך והכתיב ונכרתו הנפשות העושות, ומשני כפי מה שפירשו התוס' דלענין כרת ומלקות דמתהני כעושה מעשה מיקרי וקרינן ב"י נפשות העושות, אבל לענין הויקא בעינן מעשה גמור, והן הן הדברים מ"ש לחלק. ולכן נראה העיקר דס"ל להר"ן כיון דמשעבדי' לי' לא שייך שויה לנפשה חתיכה דאיסורא, ורק הקושיא היא דכיון דנאמנת למשנה ראשונה ואסורה, האיסור להיכן אזל למשנה אחרונה, וזה ברור. וכן נראה משמעות המרדכי פרק האומר עיי"ש.

ולשיטתם יש מקום לומר דעכשיו דמכח חרם דרבינו גרשום הוא אגיד בה ומשועבד לה, אין כח

בידו לעשותה חתיכה דאיסורא לנפשה כמו האשה. אך גם בזה נסתפק הרא"ם אם שעבודו של רבינו גרשום אלים כל כך כמו שעבודה של אשה לאיש, ובפרט לפי מ"ש הרמ"א לעיל סימן ע"ז דלא נקרא מורד באם רוצה לגרשה רק חרם דרבינו גרשום מעכבו, ואולם האשה שאינה רוצה לדור עם בעלה נקראת מורדת גמורה, והא קמן דשעבודו של זה לא כשעבודו של זה. והאומרים כן דאינו נאמן ס"ל באמת דגם בעל נקרא מורד ומוסיפין על כתובה כמ"ל. אבל לפי מ"ש הרמ"א לעיל בלי חולק והסכימו האחרונים דלא נקרא מורד, א"כ הרי מבואר דלא כשעבודו של אשה לאיש הוא שעבודו של איש לאשה, וא"כ איך נקל לומר דאגיד בה ולא מצי שויה לנפשי' חתיכה דאיסורא. ובשגם שמסתבר דעת חכמי